

монографії, а носять рекомендаційний, дискусійний характер. Так, на нашу думку, логічним є зменшення кількості оригінальних цитат і літературних фрагментів із матеріалів тогочасної періодики. Також дещо більшої уваги заслуговує творча співпраця представників літературно-мистецької інтелігенції Наддніпрянщини та Наддністрянщини впродовж 1917–1921 рр.

У загальному контексті монографія Юрія Телячого "Українська літературно-мистецька інтелігенція в національно-культурному відродженні (1917–1921 рр.)" є цікавим, оригінальним науковим дослідженням, яке доповнює новим змістом історію Української революції 1917–1921 рр.

Виктор Шарпатый

ТЕЛЯЧИЙ Ю. В. УКРАИНСКАЯ ЛИТЕРАТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННАЯ ИНТЕЛЛИГЕНЦИЯ В НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМ ВОЗРОЖДЕНИИ (1917–1921 ГГ.): [МОНОГР.] / Ю. В. ТЕЛЯЧИЙ. – ТЕРНОПОЛЬ: ТЕРНО-ГРАФ, 2014. – 600 С.

В статье прорецензована монография, посвящённая культуротворческой деятельности украинской интеллигенции в период отечественного государственного строительства (1917–1921 гг.). Путём анализа достаточно репрезентативного массива историографической и источниковой базы автором целостно раскрыто участие украинской творческой интеллигенции в процессах национально-культурного возрождения во времена революции 1917–1921 гг.

Ключевые слова: литературно-художественная интеллигенция, национально-культурное возрождение, Украинская революция (1917–1921 гг.), культуротворческая деятельность, государственность.

Viktor Sharpatyi

TELIACHYI YU. V. UKRAINIAN LITERARY-ARTISTIC INTELLIGENTSIA IN NATIONAL-CULTURAL REVIVAL (1917–1921): [MONOGRAPH] / YU. V. TELIACHYI. – TERNOPIIL: TERNO-GRAF, 2014. – 600 P.

The monograph, connected with culture making activity of Ukrainian intelligentsia in the period of homeland state forming (1917–1921) has been reviewed in the article. By means of analysis of quite representational selection of historiographic-source base, the author has comprehensively revealed participation of Ukrainian creative intelligentsia in the processes of national-cultural revival, during the period of revolutionary time 1917–1921.

Key words: literary-artistic intelligentsia, national-cultural revival, Ukrainian revolution (1917–1921), statehood.

УДК 93/94 (004)

Микола Москалюк

РІЖНЯК Р. Я. РОЗВИТОК ІНФОРМАТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ: МОНОГРАФІЯ [ЗА ЗАГ. РЕД. В. М. ОРЛИКА]. – КІРОВОГРАД: В–ВО "КОД", 2014. – 360 С.

У рецензованій монографії прослідковано основні етапи становлення та розвитку інформаційних технологій у вищих навчальних закладах України в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

Ключові слова: монографія, інформатика, інформаційні технології, вищі навчальні заклади України, друга половина ХХ – початок ХХІ ст.

Монографія Р. Ріжняка підсумовує наукову роботу автора, присвячену становленню та розвитку інформатики та її впровадження у вищій школі України упродовж другої половини ХХ – на початку ХХІ ст. Враховуючи важливість розвитку інформаційних технологій для становлення сучасного суспільства, ця тематика дослідження є актуальною.

Актуальність рецензованої наукової праці значною мірою обумовлюється тим, що у вітчизняній науковій літературі практично відсутні наукові дослідження, у яких вивчається еволюція наукової думки про інформатизацію вищої освіти України, становлення основних закономірностей розвитку інформатики, апаратного та програмного забезпечення процесів інформатизації вищої школи. Саме тому очевидно є наукова новизна монографічного дослідження Р. Ріжняка, яка полягає у системному аналізі різноманітних джерел та наукової літератури, що дозволило авторові відтворити цілісну картину еволюції наукової думки про становлення інформатики у вищій школі України. Обґрунтування процесів інформатизації вітчизняної вищої школи, апаратне та програмне

забезпечення вищої школи України і на цій базі науково обґрунтувати і спрогнозувати подальший розвиток інформатизації вищої освіти, визначити критерії, які окреслюють загальний рівень інформаційної культури, моральні та професійні якості суб'єктів інформаційного суспільства, особливо його еліти – фахівців із вищою освітою, формування змісту їх інформаційно-комп'ютерної підготовки, відповідний вибір методів, засобів і форм цієї підготовки, а також детальний опис інфраструктури і механізмів, які забезпечують процес інформатизації ВНЗ.

Детальний аналіз пропонованої монографії наводить на думку, що автор у процесі вивчення еволюції інформатики та її впровадження у життєдіяльність вищих навчальних закладів України використовує значний масив наукових досліджень, залучаючи до кола аналізу найбільш значущі здобутки вітчизняних учених у сфері інформатики та її прикладних аспектах – інформаційних технологіях. Крім того, автор аналізує наукові досягнення зарубіжних науковців. Позитивним є той факт, що дослідник увів до наукового обігу нові та маловідомі джерела. У цілому логіка побудови монографічного дослідження є переконливою та аргументованою.

Якісним і багатограним є авторський аналіз історіографії праць, що стосуються теми дослідження. Для всебічного відображення історії інформатики та інформатизації вищої школи України на вказаному історичному проміжку автор закономірно та виважено поділив увесь історіографічний комплекс на декілька груп: історія створення обчислювальної техніки та комплектування засобами обчислювальної техніки вишів України; історія кібернетики та інформатики, історія інформатизації навчального процесу у вищій школі; історія використання інформаційних технологій в організації діяльності вищої школи України. Це дало можливість провести ретельний аналіз історіографічних джерел і обґрунтовано, на наш погляд, виділити основні періоди розвитку історіографії.

З'ясування закономірностей становлення і розвитку інформатики та її впровадження у вищу освіту України, аналіз нормативно-правової бази розвитку науки інформатики та на її основі інформатизації вишів нашої держави автор не міг залишити поза увагою. Здійснений Р. Ріжняком аналіз нормативної бази дав можливість побачити цілісну картину правового забезпечення розвитку інформатики та інформатизації, визначити основні періоди його діяльності та їх зміст: створення базових документів та виконавчих органів розвитку інформатики й інформатизації вищих навчальних закладів України, розвиток нормативно-правового забезпечення глобальних програм інформатизації вищої освіти України та побудови інформаційного суспільства, створення нормативно-правової бази вдосконалення результатів виконання глобальних державних програм інформатизації у контексті розв'язання окремих функціональних задач (реалізація доступу вищих навчальних закладів до мережі Internet, впровадження новітніх інформаційних технологій у вищій освіті, розвиток системи дистанційного навчання у вищій школі, організація технічного захисту електронної інформації та легалізація програмного забезпечення).

Автором здійснений ґрунтовний аналіз розвитку наукових досліджень українським вченими, що проводилися упродовж другої половини XX – початку XXI ст. із класичної інформатики, з використання інформаційних технологій при організації електронного та дистанційного навчання, автоматизації та інформатизації наукових бібліотек. Варто відзначити, що автор аргументовано підійшов до визначення періодизації проведення згаданих наукових досліджень, визначив основні змістовні, технічні та технологічні закономірності процесів, що супроводжували еволюцію наукової думки про визначені об'єкти досліджень.

Обґрунтованим є диференціація за двома основними групами вищих навчальних закладів (рівня їх комплектування комп'ютерною технікою, телекомунікаційним обладнанням та програмним забезпеченням) у залежності від місця, яке займають інформаційно-телекомунікаційні технології у конкретно взятому виші: з одного боку – це виші інженерного спрямування, для яких ІКТ – це і предмет для вивчення, інструмент для пошуку та всебічної обробки інформації, засіб для творчого моделювання, проектування та створення нових об'єктів, технологій і засобів контролю, управління і виробництва; з іншого – це вищі навчальні заклади, для яких ІКТ є лише предметом для вивчення та інструментом для творчого пошуку й всебічної обробки інформації. В залежності від цього, автором переконливо аргументована загальна оцінка рівня комплектування вищих навчальних закладів комп'ютерною технікою, телекомунікаційним обладнанням та програмним забезпеченням.

Отримані Р. Ріжняком висновки є значущими і матимуть безпосередній вплив на подальший розвиток різних аспектів діяльності вітчизняної вищої школи та на розвиток інформаційних технологій у науці, економіці і суспільному житті країни. Окрім того, основні положення, висновки монографії, уведені до наукового вжитку документи і матеріали можуть застосовуватися у подальшій розробці окресленої теми. Дослідження може бути використане під час навчального процесу у вищих навчальних закладах, на заняттях із інформатики, інформаційних технологій, написанні монографій, статей, розробці навчальних та навчально-методичних посібників, створенні спецкурсів, лекцій з історії інформатики, інформаційних технологій, історії розвитку програмного та

апаратного забезпечення процесів інформатизації. Рецензована монографія Р. Ріжняка "Розвиток інформатики та інформаційних технологій у вищих навчальних закладах України в другій половині ХХ – на початку ХХІ століття" розширює наукові уявлення про досліджувану проблематику і є важливим внеском у сучасну історичну науку.

Николай Москалюк

РИЖНЯК Р. Я. РАЗВИТИЕ ИНФОРМАТИКИ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УКРАИНЫ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ ХХ – НАЧАЛЕ ХХ ВЕКА: МОНОГРАФИЯ [ПОД ОБЩ. РЕД. В. М. ОРЛИКА]. – КИРОВОГРАД: ИЗД-ВО "КОД", 2014. – 360 С.

В рецензированной монографии исследованы основные этапы становления и развития информационных технологий в высших учебных заведениях Украины во второй половине ХХ – начале ХХІ вв.

Ключевые слова: монография, информатика, информационные технологии, высшие учебные заведения Украины, вторая половина ХХ – начало ХХІ вв.

Mykola Moskalyuk

R. RIZHNIAK. THE DEVELOPMENT OF INFORMATICS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE IN THE SECOND HALF OF THE XX–XXI CENTURY: MONOGRAPH [UNDER THE GEN. ED. BY V. ORLYK]. – KIROVOHRAD: THE PUBLISHING HOUSE "KOD", 2014. – 360 P.

In a reviewed monograph the main stages of formation and development of computer science and information technologies in higher educational institutions of Ukraine in the second half of the XX–XXI centuries are followed.

Key words: monograph, computer science, information technology, higher education of Ukraine, the second half of the XX–XXI centuries.